

Riigihangete seaduse ja riigilõivu seaduse muutmise seaduse eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Seaduse eelnõu käsitleb riigihangete vaidlusi lahendava vaidlustuskomisjoni tööd ja rahastust. Riigihanke korraldamisest tekkinud vaidlusi lahendab kohustusliku kohtuvälise organina riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi *VaKo*). VaKo asub Rahandusministeeriumi valitsemisalas.

VaKo töökoormus on vaidlustuste arvu kasvu tõttu märkimisväärselt suurenenud. Kehtiv kord näeb ette kõigi vaidlustuste lahendamise 30 päeva jooksul. Eelnõuga antakse VaKo-le võimalus pikendada vaidlustuse lahendamise tähtaega keerukamatel juhtudel kuni 30 päeva võrra. See tagab VaKo-le vajaliku paindlikkuse otsuste kõrge kvaliteedi säilitamiseks.

Vaidlustuskomisjoni asutamisel kavandati üksuse tegevuse kulud katta vaidlustusasjade riigilõivude arvelt. Riigilõivuseaduses sätestatud määrad pärinevad 2007. aastast ja katavad praegu vaid 55% VaKo tööjõukuludest. Eelnõuga taastatakse riigihangete vaidlustuste riigilõivumäärade kulupõhisus viies lõivud vastavusse tegelike kuludega.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna nõunikud Anna Poots (anna.poots@fin.ee, tel 5885 1313) ja Madina Talu (madina.talu@fin.ee, tel 5885 1418). Eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (virge.aasa@fin.ee, tel 5885 1439), eelnõu on keeleliselt toimetanud sama osakonna keeleteimetaja Heleri Piip (heleri.piip@fin.ee, tel 5303 2849).

1.3 Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva eelnõuga.

Eelnõuga muudetakse riigilõivuseaduse (edaspidi *RLS*) redaktsiooni RT I, 17.04.2025,32 ja riigihangete seaduse (edaspidi *RHS*) redaktsiooni RT I, 07.06.2024, 11.

Eelnõu võetakse vastu Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 104 punktist 14 alusel Riigikogu lihthääletamusega.

2. Seaduse eesmärk

2.1. Eelnõu vajalikkus

Eelnõu on ajendatud vajadusest luua VaKo-le võimalus pikendada vaidlustuste läbivaatamise aega. Kehtiva õiguse kohaselt peab VaKo vaatama vaidlustuse läbi eranditult 30 päeva jooksul. Vaidlustuskomisjonis töötab varasema 4 liikme asemel 3 liiget, kuid vaidlustuste arv on võrreldes paari aasta taguse ajaga oluliselt kasvanud. Vaidlustuste läbivaatamise aja pikendamine 30 päeva võrra annab keerukamate vaidluste puhul või puhkuste perioodil komisjonile töö latusaks korraldamiseks vajaliku paindlikkuse.

Lisaks muudetakse eelnõuga riigihangete vaidlustuse esitamisel tasutavad riigilõivumäärad rohkem vastavaks VaKo tegelikele kuludele. RLS § 4 lõike 1 kohaselt kehtestatakse

riigilõivumäär lähtuvalt toimingute tegemisega kaasnevatest kuludest (kulupõhimõtte), samas hankeasjades kehtivad riigilõivumäärad ei ole enam kulupõhimõttega kooskõlas.

Praegused riigihangete vaidlustuse esitamise riigilõivumäärad kehtivad aastast 2007, mil VaKo loodi. Sellel ajal oli riigihangetes vaidlustuse esitamise riigilõiv 10 000 krooni alla rahvusvahelise piirmäära riigihankes ja 20 000 krooni üle rahvusvahelise piirmäära riigihankes. Euro tulekul arvutati riigilõivud sendise täpsusega ümber kroonidest eurodesse.

RLS redaktsioonis, mis võeti vastu 22. aprillil 2010. a ja kehtis kuni 2014. aastani, olid riigilõivumäärad järgmised:

- 1) 639,11 eurot, kui riigihanke eeldatav maksumus on rahvusvahelisest piirmäärast väiksem;
- 2) 1278,23 eurot, kui riigihanke eeldatav maksumus ületab rahvusvahelist piirmäära.

Kehtiva RLS-i kohaselt on riigilõivud RHS alusel tehtavate toimingute eest 640 eurot (alla rahvusvahelise piirmäära riigihangetes) ja 1280 eurot (üle rahvusvahelise piirmäära riigihangetes). See tähendab, et kehtiva RLS-iga riigilõivumäärad ainult ümardati. Seega on riigihangetes vaidlustuse esitamiseks sätestatud riigilõivumäärad olnud põhimõtteliselt muutumatud rohkem kui 17 aastat, samas on märgatavalt suurenenud tööjõukulud ja muud kulud.

Lõivumäärasid tuleb tõsta, et VaKo toimingutega seotud riigilõivud kataksid senisest suuremas ulatuses komisjoni tegelikke tegevuskulusid riigihangete vaidlustuste menetlemisel. Ühtlasi soodustab see vaidlustuste läbimõeldumalt esitamist.

Eelnõu § 2 rakendamine 1. jaanuarist 2026. a on põhjendatud, sest õiguslikult on tegemist kõigi puudutatud isikute jaoks lihtsate muudatustega, millega kohanemiseks ei vajata pikemat ülemineku aega.

2.2. Väljatöötamiskavatsuse koostamine

Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 1 punkti 5 alusel eelnõule väljatöötamiskavatsust ei koostatud, sest seaduseelnõu seadusena rakendamiseks ei kaasne olulist õiguslikku muudatust.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist. Esimese paragrahviga muudetakse RHS-i, teise paragrahviga RLS-i ning kolmas paragrahv sätestab seaduse jõustumise.

Eelnõu § 1

Eelnõuga täiendatakse RHS § 200 uue lõikega 1¹, mis näeb ette VaKo-le uue võimalusena mõjuval põhjusel pikendada otsuste tegemise tähtaega kuni 60 päevani. Tähtaja pikendamisest tuleb menetlusosalisi teavitada ja informeerida menetluse lõpetamise eeldatavast ajast. Uus regulatsioon on ajendatud VaKo töökoormuse tõusust. Kehtiva õiguse kohaselt tuleb kõik vaidlustused läbi vaadata 30 päeva jooksul sõltumata vaidlustuse keerukusest. Seaduse muudatus annab VaKo-le võimaluse pikendada vaidlustuse läbivaatamist 1–30 päeva sõltuvalt asja keerukusest või muudest asjaoludest.

Vaidlustuskomisjon töötab senise 4 liikme asemel alates aprillist 2022 3-liikmelisena. Riigieelarve kärpete tõttu täiendava liikme värbamist ei kavandata. Samas on vaidlustuste arv

tõusnud pea kõrgeimale tasemele komisjoni ajaloos. Kui perioodil 2017–2023 jäi vaidlustuste arv komisjoni ühe liikme kohta vahemikku 50–70, siis 2024. aastal oli see näitaja juba 86 ning trend on tõusev. Vaidlustuste läbivaatamise aja pikendamine annab komisjonile võimaluse töö sujuvamaks korraldamiseks keerukamate vaidluste puhul või puhkuste perioodil.

Eelnõu § 2

Eelnõuga tõstetakse VaKo-le vaidlustuse esitamise riigilõiv 1280 euroni, kui riigihanke eeldatav maksumus on rahvusvahelisest piirmäärast väiksem, ning 2560 euroni, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda.

Riigihanke rahvusvaheline piirmäär jääb sõltuvalt hanke esemest ja hankija tüübist vahemikku 143 000 eurot kuni 5 538 000 eurot. Euroopa Komisjon vaatab iga kahe aasta tagant rahvusvahelised piirmäärad üle ning vajadusel muudab neid delegeeritud määrusega. Vastavalt WTO riigihankelepingu kohasele arvutamismeetodile võtab komisjon kõnealuste piirmäärade väärtuste arvutamisel aluseks Rahvusvahelise Valuutafondi eriarveldusühikutes (SDR) väljendatud euro keskmise päevakursi 24 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul, mis lõpeb 1. jaanuaril jõustuvale läbivaatamisele eelnevas 31. augustiks.

Nende aastate jooksul, mil RHS-i alusel riigihangete vaidlustuse esitamise riigilõivumäärad on püsinud muutumatuna (alates 2007. aasta), on oluliselt kasvanud riigi kulutused RHS-i alusel vaidlustuste menetlemisele. 2024. aastal oli VaKo liikmete palgafondi kulu ligikaudu 330 000 eurot aastas. Lisaks on aastate jooksul kallinenud kvaliteetse menetluse tagamiseks vajalikud muud kulud, sh riist- ja tarkvara arendused. Vaidlused VaKo-s on muutunud oluliselt keerukamaks. VaKo lahendab RHS-ga seonduvaid vaidlusi sõltumata nende maksumusest – näiteks on VaKo pädevuses hankija poolt nn väikehankes tehtud otsusega seonduvate vaidluste lahendamine.

VaKo liikmete ametipalk on võrdne maa- ja halduskohtu kohtuniku ametipalgaga. 2008. aastal oli maakohtuniku põhipalga summaks 37 628 krooni ehk umbes 2405 eurot kuus. 2025. aastal on haldus- ja maakohtuniku põhipalgaks 5 858,49 eurot.¹ Seega on viimase 17 aasta jooksul tõusnud maa- ja halduskohtuniku ning VaKo liikmete palgad, umbes 140%. Alates 2007. aastast on tarbijahinnaindeks suurenenud 76% võrra.² Tulenevalt hindade tõusust on kõik VaKo majanduskulud oluliselt suurenenud. 2007. aasta tasemele jäänud riigilõivudest ei ole võimalik enam komisjoni kulusid vajalikul määral katta.

Kaudselt mõjutab vaidlustuste mahtu ka riigihangete mahu kasv. Näiteks, 2007. aastal korraldati 7 398 riigihanget, mille kogumaksumus oli 19,8 miljardit krooni (1,26 miljardit eurot). 2024. aastal korraldati juba 8 791 (kasvanud 19%) riigihanget kogumaksumusega 6,46 miljardit eurot (kasvanud üle 4 korra).³

Majandusnäitajatele tuginedes saaks riigilõivumäärasid tõsta üksnes maksejõulisuse põhimõttega kooskõlas, arvestades inflatsiooni ja riigihangete mahu tõusu.

Lisaks kogukulude kasvule mõjutab riigilõivu suurust ka vaidlustuste arvu prognoos. Alates 2022. aastast on riigihangetes vaidlustuste esitamine olnud tõusvas trendis. Võrreldes 2022.

¹ Avaliku sektori statistika. Rahandusministeerium. <https://fin.ee/riigihaldus-ja-avalik-teenistus-kinnisvara/riigihaldus/avaliku-sektori-statistika#ametnike-palgaandmed>

² Statistikaamet. IA021. Tarbijahinnaindeksi muutus. https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_hinnad/IA021/table/tableViewLayout2

³ Rahandusministeeriumi statistika. <https://www.fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused/riigihanked>

aastaga on esitatud vaidlustuste arv suurenenud 50% ning menetlusse võetud vaidlustuste arv 32% võrra.

Eelnõu eesmärk on riigihanke vaidlustuse riigilõivumäärad ajakohastada ning viia need paremasse vastavusse aja jooksul muutunud kulukomponentidega selliselt, et see aitaks katta vaidlustuste lahendamise kaasnavaid töö- ja majanduskulusid.

Riigilõivu määra kehtestamisel on üldpõhimõtteks, et kehtestatakse riigilõiv sellises määras, mis kataks vähemalt toiminguga kaasnevad kulud, kuid samas ei oleks liiga suur, ning et selle eesmärgiks ei saaks riigile iseseisva täiendava tuluallika loomine. Kavandatavate muudatuse aluseks on võetud kulupõhimõte. Selle kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingu tegemisega seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. Otsesed kulud on näiteks palgafond, materjalikulu (kontoritarbed jne). Kaudsete kuludena võib välja tuua majandus- ja halduskulu (rent, elektrikulu, seadmete soetamise ja hoolduse kulu jms), arhiveerimisega seonduva kulu, juhtimis- ja raamatupidamiskulud. Kulupõhimõtet on rõhutanud ka Riigikohus⁴ leides, et RLS-i § 2 kohaselt on riigilõiv seaduses sätestatud juhul ja RLS-is sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingu tegemise eest. Sama seaduse § 4 lõike 1 järgi kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt toimingu tegemisega kaasnevatest kuludest (kulupõhimõte). RLS-i § 4 lõike 2 sätestab, et toimingu eesmärgist, sellest saadavast hüvest ja kaalukast avalikust huvist, eelkõige sotsiaal- ja majanduspoliitilistest kaalutlustest lähtuvalt võib riigilõivumäära kehtestada kulupõhimõttest erinevalt. Seega on riigilõivu eesmärgiks riigi tehtava avalik-õigusliku toimingu kulutuste täielik või osaline hüvitamine.

RHS alusel tehtavate toimingute eest ettenähtud riigilõivumäärade kehtestamisel on aluseks võetud taotluste menetlemise või toimingute tegemisega seotud otsesed ja kaudsed kulud. Vaidlustamise esitamisel nähakse ette riigilõivumäär, et jätkuvalt katta vaidluse läbivaatamisega seotud kulud ja tagada menetluse kiirus ning kvaliteet.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu omab puutumust Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu on kooskõlas:

Nõukogu direktiiv 89/665/EMÜ riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33–35) ja nõukogu direktiiv 92/13/EMÜ veevarustus-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaldamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 76, 23.3.1992, lk 14–20) (koos õiguskaitse direktiivid).

6. Seaduse mõjud

6.1. RHS-is vaidlustuskomisjoni otsuse tähtaja pikendamine

6.1.1. Mõju valdkond: mõju majandusele

---

⁴ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 9. novembri 2010. aasta määrus nr [3-2-1-95-10](#), p 9.

Sihtrühm: Hankijad ja pakkujad

Mõjutatud sihtrühma suurus on potentsiaalselt **suur**.

Esiteks, iga füüsiline ja juriidiline isik võib riigihankes esitada pakkumusi, st olla pakkuja rollis. Riigihangete registri andmetel on seisuga 6. mai 2025. a registreeritud 44 555 ettevõtjat, neist 33 789 Eestist. Isegi kui nende hulka ei kuuluks füüsilisi isikuid, siis mõjutatute hulka kuulus 28% Eesti ettevõtjatest. Statistikaameti andmetel oli 2024. aastal 158 378 majanduslikult aktiivset ettevõtet.⁵

Eestis on ligikaudu 2000 hankijat, kellest keskmiselt 700 teevad riigihankeid iga-aastaselt.

RHS-i muudatuste mõjul võib vaidlustuse menetlemine võtta potentsiaalselt rohkem aega. Samas muudatuse tagajärjel eelduslikult ei kaasne hankijate ja pakkujate käitumisharjumuste muutmist, sest vaidlustuses otsuse tegemise tähtaja pikendamine mõjutab sihtrühma kaudselt.

Mõju avaldamise sagedus on **väike**, sest üldjuhul on vaidlustatud riigihangete osakaal sama ning võrreldes riigihangete koguarvuga⁶ pigem marginaalne. Tuginedes viimase viie aasta vaidlustuskomisjoni andmetele vaidlustatakse aastas keskmiselt 209 riigihanget. Vaidlustusi esitatakse aastas keskmiselt 155 erineva pakkuja poolt. Seega tõenäosus, et pakkuja vaidlustab riigihanke on 3%.

Mõju ulatus on eelduslikult **väike**, sest sihtrühmale ei kaasne käitumise muutust ega kohanemiskasvu, sest muudatusega ei tulene töökoormuse kasvu ega lisaväljaminekut.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on eeldatavasti **väike**. Küll vaidlustuses otsuse tegemise tähtaja pikendamine võib sihtrühmale mõjuda pigem negatiivselt, sest ollakse harjunud sellega, et vaidlustus lahendatakse lühema aja jooksul. Samas on tegemist harva juhuga, kuna säilib üldine vaidluse lahendamise tähtaeg.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

6.1.2. Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

Sihtrühm: riigihangete vaidlustuskomisjon

Mõjutatud sihtrühma suurus on **väike** võrreldes riigiasutuste koguarvuga. Kavandatav muudatus puudutab vaid VaKo liikmeid..

Kehtiva seaduse kohaselt teeb VaKo vaidlustuse sisulise lahendamise kohta otsuse 30 päeva jooksul puudusteta vaidlustuse laekumisest arvates. Teatud juhtudel teeb VaKo otsuse 35 päeva jooksul puudusteta vaidlustuse laekumisest arvates. Samas puudub VaKo liikmetel võimalus pikendada otsuse tegemise aega ning seda võimalust soovitaksegi tekitada.

Mõju avaldamise sagedus on pigem **keskmine** 2024. aasta riigihangete vaidlustuste kestuseks oli keskmiselt 19 päeva (kõige kauem kestnud vaidlustus võttis aega 81 päeva, kuid see on pigem erandlik). Kokku ei tehtud otsust tähtaja sees 19 juhul (keskmiselt 4 päeva üle tähtaja ning mediaan 2 päeva üle tähtaja), see aga moodustab 8% vaidlustustest.

⁵ Statistikaameti andmetel oli 2024. Aastal 158 378 majanduslikult aktiivseid ettevõtteid. <https://stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/majandusüksused>

⁶ 2024. aastast avaldati 8791 riigihanget, millest vaidlustati 228 (umbes 2,6% kõikidest riigihanketest).

Mõju ulatus on **väike**, sest võivad kaasned muudatused sihtrühma käitumises, kuid nendega ei kaasne kohanemiskasutusi. VaKo liikmetele mõjub muudatus positiivselt, sest üldjuhul siiski peavad VaKo liikmed vaidlustuste esitamisel lähtuma 30 päevasest tähtajaks. Teatud juhtudel, nt keeruliste vaidlustuste puhul on neil täiendav võimalus otsuse tegemise tähtaega pikendada.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatuse tõttu tuleb vaidlustuskomisjoni liikmetel teavitada vaidluse osapooli otsuse tegemise tähtaja pikendamisest ja põhjendada otsuste tegemise tähtaja pikendamise vajadust. Seega vaidlustuskomisjoni liikmete halduskoormus võib mõnevõrra suureneda. Kuid arvestades, et tegemist on pigem harvaesineva juhuga, siis halduskoormuse suurenemine on minimaalne.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

6.2. RHS-i alusel vaidlustuse esitamise riigilõivumäärade tõstmine

6.2.1. Mõju valdkond: mõju majandusele

Sihtrühm: Hankijad ja pakkujad

Mõjutatud sihtrühma suurus on potentsiaalselt **suur**.

Esiteks, iga füüsiline ja juriidiline isik võib riigihankes esitada pakkumusi, st olla pakkuja rollis. Riigihangete registri andmetel on seisuga 6. mai 2025. a registreeritud 44 555 ettevõtjat, neist 33 789 Eestist. Isegi kui nende hulka ei kuuluks füüsilisi isikuid, siis mõjutatute hulka kuuluks 28% Eesti ettevõtjatest.⁷

Eestis on ligikaudu 2000 hankijat, kellest keskmiselt 700 teevad riigihankeid iga-aastaselt.

RLS-i muudatuste mõjul muutub RHS-i alusel vaidlustuste läbivaatamise toiming sihtrühmale kallimaks.

Seega majanduslikult võivad mõjutatud olla nii üksikisikud, ettevõtted ja organisatsioonid.. Muudatuse tagajärjel võivad muutuda pakkujate käitumisharjumused, sest riigilõivumäärade tõstmine võib mõjutada nende võimalust esitada RHS-i alusel vaidlustus. Mõju avaldumise sagedus on **väike**, sest üldjuhul on vaidlustatud riigihangete osakaal aastas väikeses tõusutrendis, kuid võrreldes riigihangete koguarvuga⁸ pigem marginaalne. Tuginedes viimase viie aasta vaidlustuskomisjoni andmetele vaidlustatakse aastas keskmiselt 209 riigihanget. Vaidlustusi esitatakse aastas keskmiselt 155 erineva pakkuja poolt. Seega tõenäosus, et pakkuja vaidlustab hankija otsuse riigihankes on 3%.

Mõju ulatus on **keskmine**, sest võivad kaasned muudatused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavalt ei kaasne nendega kohanemiskasutusi, sest toimingud, mille eest peavad pakkujad ja hankijad tasuma riigilõivu ja riigilõivu tasumise käik on sama. Isikud ei pea midagi uut juurde õppima, vaid arvestama lisaväljaminekuga. Pakkujate käitumine võib muutuda, kuna üldist hinnatõusu arvestades võib neil olla raske suurenenud riigilõivu tasuda ja nad võivad loobuda vaidlustamisest või üldse riigihankes osalemast. Hankijate käitumine võib muutuda õiguskasutuseks ja otsused olla paremini põhjendatud, sest vaidlustuse rahuldamise korral, tuleb hankijal riigilõiv hüvitada.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **keskmine**. Riigilõivu määra suurendamine on sihtrühmale pigem negatiivne, sest ollakse harjunud väiksema summa eest vaidlustusi VaKo-le

⁷ Statistikaameti andmetel oli 2024. Aastal 158 378 majanduslikult aktiivseid ettevõtteid. <https://stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/majandusüksused>

⁸ 2024. aastast avaldati 8791 riigihanget, millest vaidlustati 228 (umbes 2,6% kõikidest riigihangetest).

esitama. Võivad kaasned muudatused sihtrühma käitumises, sest kui teenus on liiga kallis, võivad osad senised teenuse kasutajad sellest loobuda. See võib tähendada vaidlustuste arvu vähenemist või kaudselt ka pakkujate arvu vähenemist riigihangetes. Väheneb pakkujate õiguskaitse kindlus. Teisalt võivad muudatuse tulemusel tõusta pakumuste hinnad, sest riigihankes osalemise sh vaidlustusmenetluse kulu kandub paratamatult ettevõtjate hindadesse üle.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel on ebaolulisel määral koormav mõju. Seega ei ole mõju oluline.

6.2.2. Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

Sihtrühm: riigihangete vaidlustuskomisjon

Mõjutatud sihtrühma suurus on väike võrreldes riigiasutuste koguarvuga. Kavandatav muudatus puudutab VaKo liikmeid ning ühisosakonna töötajat.

Mõju ulatus on väike, kuna mõjutatud sihtrühma tegevustes ei muutu midagi olulisel määral. Juba kehtiva seaduse järgi tuleb RHS-i alusel vaidlustuse esitamise eest tasuta riigilõivu ja asutus, kellele vaidlustus esitatakse (riigihangete vaidlustuskomisjon) peab kontrollima riigilõivu tasumist. Muudatus puudutab üksnes riigilõivu suurust ning sellega ei kaasne riigihangete vaidlustuskomisjonile kohanemisraskusi ega töökoormuse kasvu.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatuse tõttu võib esialgu suurenda selgitusvajadus, sest hankijatel ja pakkujatel võib uute riigilõivumäärade kohta olla rohkem küsimusi. Vaidlustuskomisjoni liikmed peavad edaspidi enne RHS-i alusel vaidlustuse menetlusse võtmist kontrollima, kas riigilõiv on tasutud uue määra kohaselt. Viimast peavad nad tegema juba praegu. Seega ei mõjuta muudatus liikmete ja ühisosakonna töötaja töö olemust. VaKo-le on muudatuse mõju pigem positiivne, sest RHS-i alusel vaidlustuste menetlemisega seotud kulud saavad edaspidi suurema summa ulatuses kaetud riigieelarvest.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

7. Seaduse eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõukohase seaduse jõustumisel ei ole eeldatavaid kulusid. 2024. aasta vaidlustuste arvu põhjal laekub riigilõivu aastas ligikaudu 165 000 euro rohkem.

8. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta olemasolevaid rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse § 1 on planeeritud jõustuma üldises korras ning § 2 1. jaanuaril 2026. a.

10. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks ministeeriumidele, Riigikantseleile, Audiitorkogule, Eesti Arhitektide Liidule, Eesti Ehitusettevõtjate Liidule, AS-le Eesti Energia, Eesti

Tervisekassale, Eesti Haiglate Liidule, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liidule, Eesti Kindlustusseltside Liidule, Eesti Maksu- ja Tolliametile, Eesti Turismifirmade Liidule, Eesti Töötukassale, Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon MTÜ-le, Elering AS-le, MTÜ-le Korruptsioonivaba Eesti, Eesti Ravimitootjate Liidule, Registrate ja Infosüsteemide Keskusele, Rektorite Nõukogule, Riigi Kinnisvara AS-le, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Tallinna Tehnikaülikoolile, Tallinna Ülikoolile, Tartu Ülikoolile, Tervise Heaolu ja Infosüsteemide Keskusele ja Riigihangete Vaidlustuskomisjonile.